

Barend Last bij het huis aan het Lang Grachtje in Maastricht, waar zijn oma Miek jarenlang heeft gewoond.

© Peter Schols

REPORTAGE BOEK

Ode aan ponykamp De Vrijbouter

‘Ponyfarm De Vrijbouter, waar ieder kind compleet gelukkig is’. Er zijn nog veel kinderen, inmiddels volwassenen, die warme herinneringen bewaren aan de ponyvakanties van De Vrijbouter. Barend Last, kleinzoon van de excentrieke oprichtster Miek Last, schreef er een boek over. Zijn ode aan De Vrijbouter.

DOOR MEREL VISSCHER

Er waren soms ouders die bij de aanblik van de krakkemikkige boerenhoeve in de Voerstreek meteen rechtsomkeert maakten. Daar lieten ze hun kroost toch zeker niet achter? Voor de kinderen die wel bleven bij ‘anti-autoritair ponyfarm De Vrijbouter’ van Miek en Okke Last, was een onvergetelijke vakantie verzekerd.

Nu zouden dat soort kinderkampen echt niet meer kunnen, zegt Barend Last (34) uit Maastricht lachend. Hij noemt als voorbeeld de laadbak van de lelijke eend, waar soms wel twintig kinderen in werden vervoerd. „Als de politie kwam, moesten we even duiken. Er viel er ook wel eens eentje uit.” Barend is zoon van de in 2010 overleden Okke en kleinzoon van Miek Last, die inmiddels ook niet meer leeft. Het boek dat hij over het vakantiecamp heeft geschreven is niet alleen een ode aan die tijd, maar ook aan de vrijbuitersgeest van zijn vader en grootmoeder.

Miek Last was een vrijgevochten dame, die in de jaren zestig verhuisde van Amsterdam naar het gehuchtje Karsveld bij Slenaken. De longen van haar zoon Okke waren niet al te best en ze hoopte dat de frisse lucht hem goed zou doen. Miek was dochter van dichter Jef Last (https://nl.wikipedia.org/wiki/Jef_Last) en dochter van Ida ter Haar, oprichtster van het Amsterdamse Kindercircus Elleboog (<https://www.anderetijden.nl/aflevering/17/Circus-Elleboog>). Barend herinnert zich zijn oma, die jaren aan het Lang Grachtje in Maastricht heeft gewoond, als een soms moeilijke dame die bepaald niet op haar mondje was gevallen en niet over zich heen liet lopen. Wel had ze een enorm groot hart voor kinderen.

Malle paardjes

Je kunt je wel voorstellen hoe het in het dorp viel toen deze excentrieke Amsterdamse er neerstreek. „Die Hollandse griet met haar malle paardjes: iedereen in het dorp gaf haar een jaar en dan zou ze wel weer weg zijn.” Ook toen ze later naar de Voerstreek verhuisde met haar paarden kon ze op tegenwerking rekenen. Zoon Okke had het al niet beter. „Zo liet de buurman zijn paarden ontsnappen of stak de banden van de auto lek. Hij lag ook overhoop met de toenmalige burgemeester Happart, die volgens mijn vader een keer zijn auto liet asfalteren.”

Aardige heks

‘Oma Miek’ was niet zo van de regeltjes. „Je mocht als kind veel, zolang je je bed maar opmaakte en hielp met de klusjes. Als een groot gezin, iedereen was verantwoordelijk. Ze was een soort aardige heks. Mijn vader Okke, die de farm in 1990 overnam, was al net zo. Ik noemde hem de liefste eikel van de wereld.”

De kampbegeleiders waren geen volwassenen, maar de oudste kinderen die zichzelf bewezen hadden. Iedereen kon onbekommerd rondrennen. Magische tochten van urenlang op de IJslanse pony's, zonder zadel. Okke was goed in het verzamelen van spelletjes. Watergevechten, dansavonden in de grot. Koekhappen, zittend op de pony. Of stoelendans, ook met de pony. „Een van de dingen die me het meest is bijgebleven,

is het Laantje Lopen”, vertelt Barend, die in zijn jeugd ook altijd mee op kamp ging. „In je eentje moest je als kind een donker pad aflopen, terwijl Okke en wat leiders op verschillende plaatsen je aan het schrikken probeerden te maken.”

De Vrijbuiterkampen hebben vijftig jaar bestaan en zijn voorbij, maar de verhalen leven voort in de herinneringen van de kinderen, van wie de oudsten nu al in de zeventig zijn. Zij houden nog regelmatig reünies en er zijn hechte vriendenclubs ontstaan. Zodoende was het geld voor de eerste druk van het boek *De Vrijbouter* al binnen een week via crowdfunding binnen. Het doel is nu zelfs bijgesteld, om ook een tweede boekje te maken met daarin alle raadsels en spelletjes die op de kampen gespeeld werden. Barend, die eerder al enkele kinderboeken uitbracht, heeft geen geschiedenisboek geschreven maar een fictief verhaal dat losjes gebaseerd is op al die herinneringen. „Miek en Okke zijn de enige bestaande personages.”

Protesteren

Okke was een stamgast van café De Pieter, waar hij ook Barends moeder ontmoette. Hij is er ook al eens op een van de pony's binnengewandeld. Ook als hij het ergens niet mee eens was, klom hij op de barricaden. Soms met de pony. Bijvoorbeeld in de jaren negentig, toen de ponyweide bovenop de Pietersberg moest wijken vanwege de afgravingen van de ENCI. Ponyclub Maastricht zit inmiddels aan de voet van de berg aan de Mergelweg. „Na het overlijden van Okke is alles overgedragen aan Frederike Heijnen, die het met veel passie succesvol voortzet.”

Die vrijbuitersgeest heeft geen generatie overgeslagen. Ook Barend is fantasievol, avontuurlijk en recht voor zijn raap. Dit gevoel heeft hij vastgelegd in zijn boek, waaraan hij de afgelopen vijf jaar heeft gewerkt. „Ik heb geen concessies gedaan. Voor mij is dit boek een waardig eerbetoon aan De Vrijbouter.”

Voor meer informatie zie www.barendlast.com/de-vrijbouter

(<https://www.barendlast.com/de-vrijbouter>). De crowdfundcampagne is te vinden op: www.voordekunst.nl/projecten/11608-de-vrijbouter-jeugdroman.

(<https://www.voordekunst.nl/projecten/11608-de-vrijbouter-jeugdroman>).